

VSTOPNICA ZA PRIHODNOST

Ljudje smo naveličani suhoparnega govoričenja o vedno istih rečeh z vedno istimi besedami. Zato priznam, da sem v precepu, saj se zavedam, da se o tako resnih zadevah, kot je propadajoča in umirajoča narava, ni mogoče pogovarjati ležerno in v zabavljaskem tonu.

Prepustiti se je potrebno predvsem dosegljivim dejstvom, številkam in podatkom. Ti pa po svoji naravi onemogočajo lahkoten pogled na svet. Tako je tudi z idejnim projektom za energetske novogradnje. Postavitev novega nadomestnega objekta TEŠ V povečane moči glede na »odpisane« bloke 1, 2 in 3, bi pomenila nesporno povečano obremenitev okolja. To ugotovitev si velja zapomniti, saj so jo zapisali sami izdelovalci idejnega projekta, to je IB Elektroprojekt Ljubljana. Projektanti zagotavljajo, da bodo pri gradnji uporabljene take tehnološke rešitve, ki bodo obremenitev okolja omilile in ga zmanjšale na sprejemljive nivoje. To do neke mere drži, vendar le do neke mere, in še to le ob pogoju, da bi »odpisane« bloke v celoti in za vedno izločili iz uporabe. Če se to ne bi zgodilo, bi se instalirana moč TEŠ povečala s sedanjih 669 MWH na 969 MWh. Prepričan sem, da tudi predvidene odžvepljevalne naprave na novem 6. bloku, kompromisni postopki odžvepljevanja na blokih 4. in 5., namestitev zmogljivejših elektrofiltrov ipd. celotne obremenitve okolja ne bi bistveno zmanjšali. Pri tem seveda ne mislim le na lokalno, občinsko okolje, temveč na širše. Dodam naj še to, da bi se poraba premoga v primerjavi z nadomeščenimi bloki povečala za približno 50 %. Še več pa seveda, če bi bloki 1, 2 in 3 ostali v obratovalni pripravljenosti. Menim, da je s tem dejstvom neposredno povezano odpiranje Jame Šoštanj in ohranjanje dovoza tujih premogov.

Predvideni postopek odžvepljevanja dimnih plinov (mokri neregenerativni postopek) naj bi sicer znižal emisijo pri vstopu v dimnik za 85 %, toda le ob pogoju, da bi bila sestava premoga res zagotovljene kvalitete (0,56 % vsebnosti žvepla). Nekateri podatki govorijo, da s tem ni tako, zato je mogoče pričakovati precej manjše odžvepljevanje. To bi bilo še posebej problematično ob morebitnem nadaljevanju ali povečevanju dovoza tujih premogov v TEŠ. Tudi meritve SO₂, izvedene v oktobru 1986 na bloku 3, so pokazale bistveno odstopanje od računskih vrednosti, določenih na osnovi garantnega goriva.

Zmanjšanje emisije dušikovih oksidov naj bi bilo kljub ukrepom minimalno, toda zaradi odžvepljevanja bi se temperatura dimnih plinov znižala, manjši bi bil dimni dvig in večja koncentracija dušikovih oksidov.

Pri postopku odžvepljevanja bi nastajale odpadne vode, ki bi bile kisle, nasičene z raztopljeno sadro, vsebovale bi suspenzirane delce in jone težkih kovin. Zadnja faza posebne obdelave teh vod bi bilo filtriranje, rezultat pa posebni odpadki v obliki pogače. Zanje bi bilo potrebno najti ustrezno odlagališče.

Niso še raziskani potrebni bližnji izvori (kvaliteta, zmogljivost, potrebna vlaganja, transport) absorpcijskega sredstva za izločanje SO₂; zaradi oskrbe TEŠ z apnencem bi se pojavile transportne in skladiščne težave. Ali je morda preveč drzno sklepati, da so s tem povezani načrti za povečanje zmogljivosti velenjske železniške postaje?

Končni produkt odžvepljevanja bi bila vlažna sadra, ki je sicer uporabna v gradbeništvu, toda naše tržišče je ne bi moglo prevzeti. Torej bi jo bilo potrebno odlagati na depozit velikih zmogljivosti, saj bi bile tudi količine sadre velike (60.000 ton na leto). Količine veljajo le za TEŠ V, ne pa tudi za ostale bloke, če bi bile tudi nanje postavljene podobne naprave. Idejni projekt se ne ukvarja s

problemom odlaganja pepela, žlindre in sadre, vendar predvideva, da naj bi se sadra odlagala na isto odlagališče kot pepel oziroma v neposredni bližini elektrarne. Poudariti je treba, da še niso znani možni negativni učinki voda, ki spirajo sadro ali odtekajo z deponijskega prostora. Opozoriti moram tudi na dejstvo, da metode za odlaganje sadre v svetu še niso razvite, prav tako kot še niso opravljene študije o posledicah njenega odlaganja.

V okolju elektrarne bodo ekološko obremenjene površine, ki jih izpirajo meteorne vode. Predvideni varovalni postopki (drenaže, peskolovi itd.) naj bi sicer ne dopuščali nikakršnih možnosti za nekontrolirane (!) izpuste v Pako. Toda kljub temu naj povem, da se meteorne vode lahko onesnažijo s pepelom, prahom, naftnimi derivati in PCB (!) – transformatorsko hladilno olje.

Predvidena je izgradnja ekološkega informacijskega sistema, ki bi deloval kot regionalni podsistem republiškega sistema za nadzor nad zrakom. Sistem naj bi omogočal boljše poznavanje povezav med vzroki in posledicami onesnaževanja zraka pa tudi pravočasno ukrepanje v kritičnih razmerah. Sodim, da tako postavljena funkcija sistema ni dovolj radikalna. Po mojem mnenju bi moral sistem omogočati avtomatično zaustavljanje proizvodnih zmogljivosti TEŠ ob vsakem prekoračenju emisij oziroma ob vsakem prekoračenju imisijskih vrednosti v območju merilnih postaj.

Hladilni stolp bi vplival na mikroklimatske pogoje, saj bi v Šoštanju in okolici povzročal nastanek megle in oblakov, povečala bi se količina padavin, obstaja možnost raztrosa primesi v hladilni vodi (bakterije in soli), zaradi megle bi se zmanjšala moč sončnih žarkov.

Kritična bi bila oskrba TEŠ V z vodo, saj bi lahko vsako nerealno povečanje odvzema povzročilo celo pogubne posledice. Avtorji idejne študije sicer trdijo, da TEŠ V ne

bi vplivala na porabo pitne vode in da celo obstaja možnost, da TEŠ svoj industrijski vodovod odstopi Topolšici za oskrbo s pitno vodo. Drugi podatki in ocene pa govorijo, da bi bilo to treba šele natančno dokazati.

S tehnološko vodo bi se TEŠ oskrbovale le iz površinskih voda. Ker bi bilo v obdobjih nizkih vodostajev potrebno večje količine vode akumulirati v Družmirskem jezeru, je mogoče pričakovati nedopustno velika nihanja vode v jezeru in Paki in s tem pogubno življenjsko okolje za favno in floro.

Zaradi novogradenj bi bilo potrebno zrušiti obrat Elkroj in druga stanovanjska in gospodarska poslopja v Šoštanju, kar bi še bolj utesnilo že tako utesnjeno in ogroženo mesto.

Naštel sem le nekaj negativnih učinkov predvidene investicije. Ker nisem strokovnjak, se v podrobnosti seveda nisem smel spuščati – le prepričati sem vas želel, da stvari že dolgo niso več zabavne.